

Dr.h.c. prof. Ing. Albert Sándor, PhD.

a Selye János Egyetem alapító rektora, a komáromi Felnőttképzési Intézet, Kht. igazgatója;
lakhely: Kassa – Pat, albert.sandor43@gmail.com

Az érzékszervek preferenciáján alapuló tanulási stílusok megállapítása a VARK-féle kérdőív segítségével

A kérdőív 13 kérdést tartalmaz, ill. 13 élethelyzetet ír le. A kérdések 3-4 válaszlehetőséget kínálnak.

Karikázza be azt a választ, amely a legpontosabban kifejezi az Ön reakcióját (megoldási javaslatát). Egy-egy kérdés esetében akár több választ is bekarikázhat, ha több válasz is kifejezi az Ön reakcióját. Ha valamelyik kérdés olyan élethelyzetet ír le, ami az Ön számára elképzelhetetlen, akkor ezt a kérdést ugorja át (ne karikázzon be választ).

A kérdésekre nincsenek helyes vagy jó válaszok, de helytelen és rossz válaszok sincsenek. Ezért a kérdőív kitöltésekor járjon el őszintén, tisztességesen és felelősségteljesen.

1. A városba érkezett egy régi ismerőse, és szállodában szállt meg. Adódó alkalmalmmal szeretné tiszteletét tenni az Ön lakásában. Hogyan magyarázná el neki a szállodától az Ön lakásához vezető utat?

- a) egy papírra lerajzolnám az útvonalat;
- b) szavakkal írnám le (magyaráznám el) az útvonalat;
- c) egy papírra írnám le az utasításokat (nem térképet rajzolnék), hogy hol, merre menjen;
- d) eljőnnék érte a szállodába gépkocsival.

2. Ön nem biztos abban, hogy az utca nevét hosszú á-val (pl. Jirásková) vagy rövid a-val (pl. Jiráskova) kell kiejteni. Mit tesz a helyes kiejtés érdekében?

- a) a szótárban néznék utána a helyes kiejtésnek;
- b) magam elé képelném az utca nevét hosszú á-val, majd rövid a-val, és kiválasztanám azt, ami nekem jobban tetszik;
- c) képzeletben kiejteném az utca nevét á-val, ill. a-val, és kiválasztanám azt, amelyik a fülemnek jobban cseng;
- d) mindkét megoldást leírnám egy papírra, és azt választanám, amelyik jobban tetszik.

3. Egy körútra készül barátjával, és éppen kézhez kapja az utazási iroda levélét és a kirándulás útvonalát. Hogyan reagálna:

- a) azonnal felhívnám a barátomat és elmondanám neki;
- b) az útvonal másolatát elküldeném a barátomnak;
- c) térképen megmutatnám neki az egyes úti célokat;
- d) elmondanám neki, hogy mit akarok csinálni a meglátogatott helyszíneken.

4. Valami jót szeretne főzni a családjának. Hogyan járna el:

- a) recept nélkül megfőznék egy már bevált ételt;
- b) a receptkönyvből választanék ki egy olyan ételt, ami jól néz ki (az ábrán, a fényképen);
- c) a receptkönyvből választanék ki valamilyen különlegességet.

5. Az Ön cége baráti kapcsolatokat ápol egy távoli városka hasonló intézetével. A testvéri intézetből Önökhöz látogatóba érkező csoport tagjai szeretnének megismerkedni a városkörnyéki természeti szépségekkel. Ön hogyan reagálna:

- a) közvetlenül a helyszínen mutatnám meg a természeti szépségeket;
- b) a természeti szépségekről fényképeket és diapoziítvokat mutatnék nekik;
- c) a természeti szépségeket tartalmazó (leíró) információs lapokkal látnám el őket;
- d) mesélnék nekik a környék természeti szépségeiről.

6. Új CD-lejátszót kíván vásárolni. A készülék árán kívül mi az, ami a leginkább befolyásolná a választást?

- a) az elárúsító, aki a CD-lejátszóval kapcsolatban mindent elmondana (minden kérdésemre válaszolna);
- b) a kézikönyvben leírt részletes ismeretetés;
- c) a CD-lejátszó működésének kipróbálása;
- d) a CD-lejátszó formatervezése (dizánja).

7. Gondolatban megpróbálja feleleveníteni, hogyan tanult a számítógépen dolgozni, számítógépes játékot játszani, valamilyen háztartási gépet (porszívó, mixer stb.) vagy mobiltelefont kezelni. Milyen módszerrel sajátította el a legügyesebben az adott tevékenységet?

- a) kézikönyvben lévő diagramok, sémák, ábrák segítségével;
- b) kézikönyv leírása alapján;
- c) egy másik személy magyarázta el a kezelés menetét;
- d) manuális tevékenységgel – addig kísérletezem, amíg rájöttem a helyes kezelés menetére.

8. Önnek a látásával van problémája. A betegség milyen fajta leírását várja el a szemorvostól:

- a) mondja meg, mi a bajom;
- b) ábrákon, diagramokon mutassa meg, hogy mi okozza a szembetegséget;
- c) háromdimenziós modellen mutassa meg, hogy mi okozza a látási hibát.

9. Egy új számítógépes program kezelését szeretné elsajátítani. Milyen módszerrel tanulja meg a leghatékonyabban?

- a) leülök a számítógép elé, megpróbálok beindítani a programot, és a képernyőn megjelenő utasítások értelmében haladok;
- b) előbb a kézikönyvben elolvasom a program leírását;
- c) felhívom a barátomat, magyarázza el, mit tegyek.

10. Ön megszállt egy idegen város szállodájában. A kölcsönzött autót kölcsönöz, és szeretné meglátogatni a városban élő barátját, de nem ismeri a címét, és azt sem tudja, hogyan juthatna el hozzá. Milyen segítséget vár el barátjától?

- a) rajzolja le, hogyan jutok el hozzá;
- b) mondja el, hogyan jutok el hozzá;
- c) egy papírra írja le, hogyan jutok el hozzá;
- d) jöjjön értem a szállodába, és a saját autójával vigyen el a lakásra.

11. Egy bizonyos tankönyvet kíván megvásárolni. A könyv árán kívül mi befolyásolná Önt a választásban?

- a) az, hogy a tankönyv egy régebbi példányából már tanultam;
b) az, hogy gyorsan beolvasok néhány fejezetet;
c) a könyv kinézete, borítólapja, színe-zése, betűtípusa stb.

12. A moziban új filmet vetítenek. Minek az alapján dönti el, hogy megnézi-e a filmet?

- a) a rádióban hallgattam a film ismeretét;
b) olvastam a film bírálatát (filmkritikát);
c) reklámfelvételeket láttam a filmből.

13. Azt a tanárt szereti, aki a tanítási órán

- a) tankönyvet, kézikönyvet használ és a tananyagot bemutató írásos anyagot osztogat;
b) diagramokat, sémákat, folyamatábrákat használ;
c) laboratóriumi munkákat, gyakorlatokat, exkurziókat (üzemlátogatásokat) szervez;
d) diskurzust folytat a diákokkal

A kérdőív kiértékelése

1. Határozza meg a bekarikázott válaszok számát.

2. A **V, A, R, K** – val jelölt sorokban jelölje meg (karikázza be) azokat a válaszokat, amelyeket a kérdőívben is bekarikázott.

V. 1a, 2b, 3c, 4b, 5b, 6d, 7a, 8b, 10a, 11d, 12c, 13b
összesen pont (minden bekarikázott válasz egy pontot ér).

vizuális – nonverbális (látásra támaszkodó) **tanulási stílus**

A. 1b, 2c, 3a, 4c, 5d, 6a, 7c, 8a, 9c, 10b, 11b, 12a, 13d
összesenpont

auditív (hallásra támaszkodó) **tanulási stílus**

R. 1c, 2a, 3b, 5c, 6b, 7b, 9b, 10c, 11c, 12b, 13a
összesenpont

vizuális – verbális (látásra és szóbeli információkra támaszkodó) **tanulási stílus**

K. 1d, 2d, 3d, 4a, 5a, 6c, 7d, 8c, 9a, 10d, 11a, 13c
összesenpont

kinesztetikus (mozgásra, tapintásra támaszkodó) **tanulási stílus**

3. Az egy sorban elért legmagasabb pontszámból fokozatosan vonja ki a többi sorban elért pontszámokat.

4. A kivonás után kapott különbséget hasonlítsa össze az alábbi táblázatban (17. táblázat) feltüntetett értékekkel:

1. táblázat

A bekarikázott feleletek száma összesen	Nagyon erős preferencia	közepesen erős preferencia	mérsékelt preferencia
16-ig	4 vagy több	3	2
17-22	5 vagy több	4	3
23-30	6 vagy több	5	4
30 felett	7 vagy több	6	5

5. Ha a különbség nagyobb vagy egyenlő, mint az 1. táblázatban feltüntetett érték, akkor a táblázatnak azt a sorát választjuk, amely megfelel az összes feleletek számának. Ennek alapján azt a tanulási stílust preferálja (nagyon erősen, közepesen vagy mérsékeltén), ahol a legnagyobb pontszámot érte el a megfelelő tanulási stílussal szemben (azzal szemben, amelyiknek a pontszámát kivonta a legnagyobb pontszámból).

Ha a különbség kisebb, mint a megfelelő sorban feltüntetett érték, akkor nincs különbség két tanulási stílus preferenciájában, tehát vegyes tanulási stílusról beszélünk. A vegyes tanulási stílus két-, három-, akár négy tanulási stíusból is állhat.

Példák:

Négy diák: Éva, Péter, Lucia és József saját tanulási stílusukat akarják meghatározni. A VARK kérdőívet a következőképpen töltötték ki (18. táblázat):

2. táblázat

	Éva	Péter	Lucia	József
V	10	8	6	3
A	0	7	4	3
R	2	4	7	4
K	1	5	4	5
A bekarikázott feleletek száma összesen	13	24	21	15

Éva

A legnagyobb pontszámot a V sorban érte el: $V = 10$.

Az többi sorban a különbség: $V - A = 10 - 0 = 10$

$$V - R = 10 - 2 = 8$$

$$V - K = 10 - 1 = 9$$

A bekarikázott feleletek száma összesen: 13, ezért az 1. táblázat első sora (16-ig) érdekel bennünket.

Éva esetében a V-hez viszonyítva mindhárom sor, tehát az A, R és K sorok különbsége is nagyobb, mint 4. Ez azt jelenti, hogy nagyon erősen preferálja azt a tanulási stílust, amelyben a legnagyobb pontszámot érte el, tehát a **V – vizuális – nonverbális stílust**. Az információkat tehát vizuálisan, képi (látásra támaszkodó) formában szerzi meg.

Péter

A legnagyobb pontszámot szintén a V-sorban érte el:

$V = 8$. A többi sorban a különbség

$$V - A = 8 - 7 = 1, V - R = 8 - 4 = 4, V - K = 8 - 5 = 3.$$

A Péter által bekarikázott feleletek száma összesen 24, tehát az 1. táblázat harmadik sora (23-30) érdekel bennünket. A harmadik sorban a $V - R = 4$, tehát Péter mérsékeltén ugyan, de a V-stílust preferálja az R-stílussal szemben. Az A és a K stílussal szemben viszont nem preferálja a V-stílust, hiszen $V - A = 1$ és $V - K = 3$, tehát a különbség mindkét esetben kevesebb, mint az 1. táblázat harmadik sorában lévő értékek. Ez azt jelenti, hogy Péter a V, A és K stílusokat preferálja, tehát **vegyes tanulási stílussal rendelkezik**. Az ismereteket vizuálisan (képi formában) auditív (szavak formájában) és kinesztetikus (motoros) formában sajátítja el. Számára nem megfelelő, tehát nem részesíti előnyben az R – vizuális – verbális (látásra támaszkodó) stílust.

Lucia

A legnagyobb pontszámot az R-sorban érte el: $R = 7$. A többi sorban a különbség:

$$R - V = 7 - 6 = 1, R - A = 7 - 4 = 3, R - K = 7 - 4 = 3.$$

A Lucia által bekarikázott feleletek száma összesen 18, tehát az 1. táblázat 2. sora érdekel bennünket. A második sorban

$R - A = 3$ és $R - K = 3$, tehát Lucia az A és K stílussal szemben mérsékeltén ugyan, de az R-stílust részesíti előny-

ben. A V-stílussal szemben viszont ez nem érvényes, mert $R - V = 1$, tehát kisebb, mint a második sorban lévő táblázati érték. Lucia a V és az R stílusokat preferálja, ezért ebben az esetben **vegyes tanulási stílusról beszélünk**. Az ismereteket vizuálisan szerzi meg, mégpedig képi és szóbeli (nonverbális és verbális) formában. Az auditív (A) és a kinezetikus (K) tanulási stílus számára nem megfelelő.

József

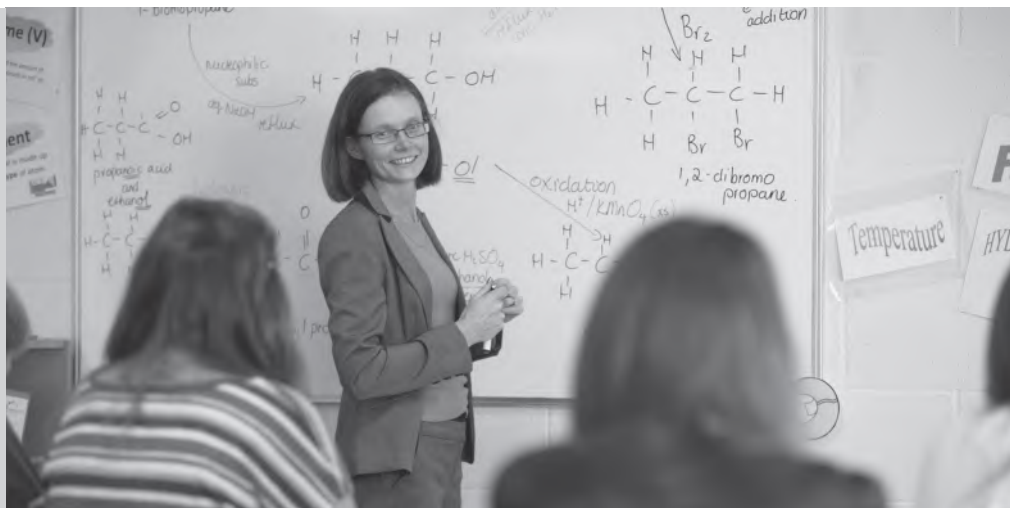
A K sorban szerezte a legnagyobb pontszámot: $K = 5$. A többi sorban a különbség:

$K - V = 5 - 3 = 2$, $K - A = 5 - 3 = 2$,
 $K - R = 5 - 4 = 1$. József összesen 15 feleletet karikázott be, tehát az 1. táblázat első sora szerint (16-ig) járunk el.

Az első sorban $K - V = 2$ és $K - A = 2$, tehát mérsékeltlen ugyan, de József a K-stílust preferálja a V és A stílusokkal szemben. Az R-stílussal szemben viszont ez nem mondható el, mert $K - R = 1$, tehát ebben az esetben is **vegyes tanulási stílusról beszélhetünk**, hiszen Péter egyformán előnyben részesíti a K és az R stílusokat. Számára nem megfelelő a V és az A tanulási stílus.

IRODALOMJEGYZÉK

- Fleming, N.: *The VARK Questionnaire* [online]. [cit.2002-01-5]
 - Turek, I. (2003): *Ako sa naučiť učiť*. Bratislava: MPC
- Megtalálható az interneten: http://www.vark_learn.com/questionnaire.htm. (A szerző fordítása).

Bolemant Lilla,

Oktatásügyi Szabványosított Mérések Nemzeti Intézete

(Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania - NÚCEM), tudományos kutató
 Pozsony, liliana.bolemant@nucem.sk

Az iskolaügy feminizálódása

Az iskolaügy helyzetének elemzése során gyakran szóba kerül az a kérdés, hogy vajon miért alkotják a pedagógusok számának túlnyomó részét a nők. Ez a téma leggyakrabban azzal a vélekedéssel összefüggésben merül fel, amely szerint a férfiak jelenléte társadalmilag „egészségesebb”, „normálissá”, profeszszionálissá teszi az iskolai légkört, és hatékonyabbá az iskolai nevelést. Ezt az esszencialista felfogást gyakran a tanárkutatások is kritikátlanul átveszik, ahelyett, hogy a szociológia, a pszichológia és a gondtanulmányok interdiszciplináris elméleteit alkalmazva a probléma valódi okait és megoldási lehetőségeit kutatnák.

A társadalomtudományok nagy részében már a kutatás részét képezi a társadalmi nemről szóló diskurzus, ami sajnos a neveléstudományban még nem nyert létjogosultságot. Ha a társadalmi nemet (gender) mint társadalmi és kulturális konstrukciót vizsgáljuk, nyilvánvalóvá válik, hogy a nők és a férfiak társadalmi szerepei, státuszai és ezek viszonyrendszere az oktatási rendszerben mint társadalmi alrendszerben is tükröződik. „A társadalmi nemeken alapuló különbség az egyén identitásának egyik láncszeme a nemzethez, etnikumhoz, gazdasági-társadalmi osztályhoz stb. tartozással együtt az emberi különbségek hálózatában. Ezeknek a meghatározottságoknak az együttese játszik szerepet a társadalmi kulturális előnyök és hátrányok szituációinak kialakításában” – írja Thun Éva, neveléstudományi szakember.

Megállapítja, hogy mivel a nemekről szóló tudás és társadalmi gyakorlat folyamatos változáson megy át történetileg és kulturálisan, ennek a változásnak az oktatásban szintén folyamatosan reflektálnia és reprezentálnia kell. Ennek a reflexiónak és reprezentációnak a tartalmát és módszerét a genderelméletek és pedagógiai elméletek kiegyensúlyozott párbeszéde hozhatja létre.

Járjuk körül tehát a témát ebben az esetben a pedagógiai genderkutatások szempontjaiból. Elsőként nézzük meg, mi a helyzet az iskolában, vagyis hogyan nyilvánul meg a nemek közötti egyenlőtlenség a tanítás, nevelés folyamatában.

A nemek közötti esélyegyenlőség kérdése az oktatásban több évtizede kutatások tárgyát képezi világszerte. A múlt század 60-as éveitől kezdve amerikai és európai kutatások hívtak fel a figyelmet olyan egyenlőtlenségekre, amelyek az iskolarendszerben a mai napig fennállnak.

Az egyik ilyen terület maga a tanítás és a nevelés folyamata az iskolában.

A tanári magatartás hatása a tanulóokra a nemi szocializációra is vonatkozik. A tanítók és a tanulók közötti interakció vizsgálata során többek között arra mutattak rá, hogy a pedagógusok a fiúkat többet dicsérik a tudásukért, a lányokat pedig a jó magaviseletükért. A fiúk eredményeit tudásuknak és jó képességeiknek tulajdonítják, a lányokét a szorgalmuknak. Ha a lányok és a fiúk eredményei egyformák is, a taní-

